

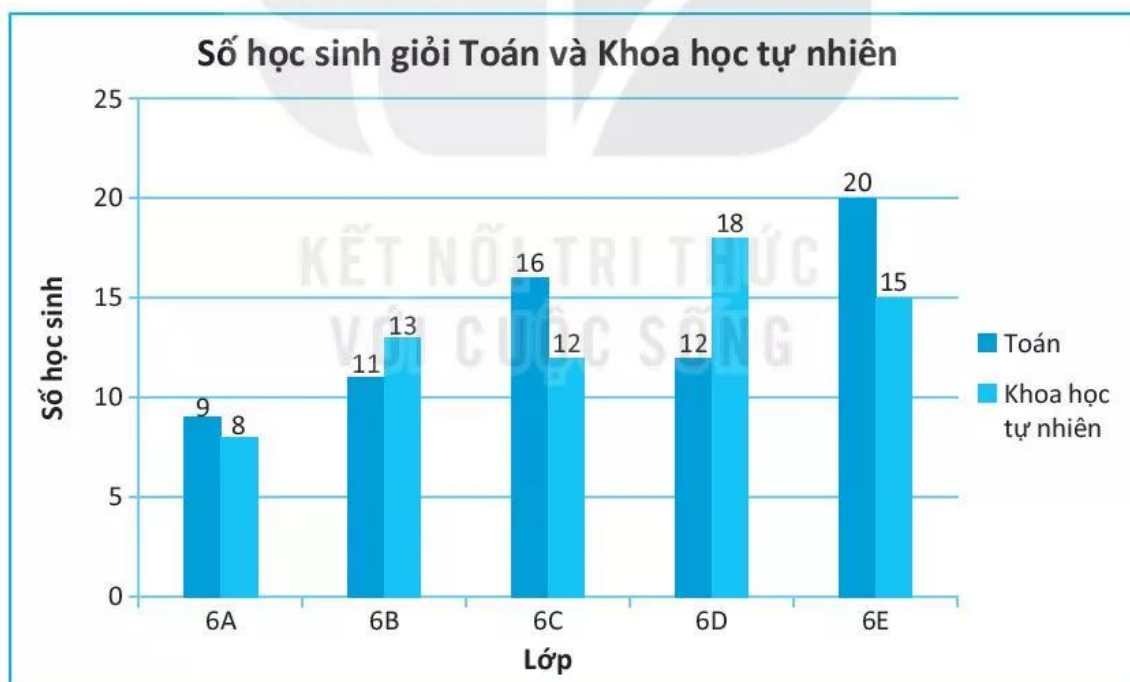
A KIẾN THỨC, KĨ NĂNG CẦN ĐẠT

Bài này học sinh cần luyện tập các kĩ năng:

- Vẽ biểu đồ cột kép.
- Đọc và phân tích dữ liệu trong biểu đồ cột kép.
- Nhận ra quy luật đơn giản từ biểu đồ cột kép.

B VÍ DỤ

Ví dụ 1 Biểu đồ cột kép dưới đây biểu diễn số học sinh giỏi hai môn Toán và Khoa học tự nhiên của các lớp 6A, 6B, 6C, 6D và 6E.

- a) Số học sinh giỏi môn Toán của lớp 6D chiếm bao nhiêu phần trăm trong tổng số học sinh giỏi môn Toán của cả 5 lớp?
- b) Số học sinh giỏi môn Khoa học tự nhiên của lớp 6A chiếm bao nhiêu phần trăm trong tổng số học sinh giỏi môn Khoa học tự nhiên của cả 5 lớp?

c) Bạn An nói lớp 6E có sĩ số là 35 học sinh. Theo em, bạn An nói có đúng không? Vì sao?

Giải

a) Tổng số học sinh giỏi môn Toán của cả 5 lớp là:

$$9 + 11 + 16 + 12 + 20 = 68 \text{ (học sinh).}$$

Lớp 6D có 12 học sinh giỏi môn Toán chiếm tỉ lệ $\frac{12}{68} \cdot 100\% \approx 17,6\%$.

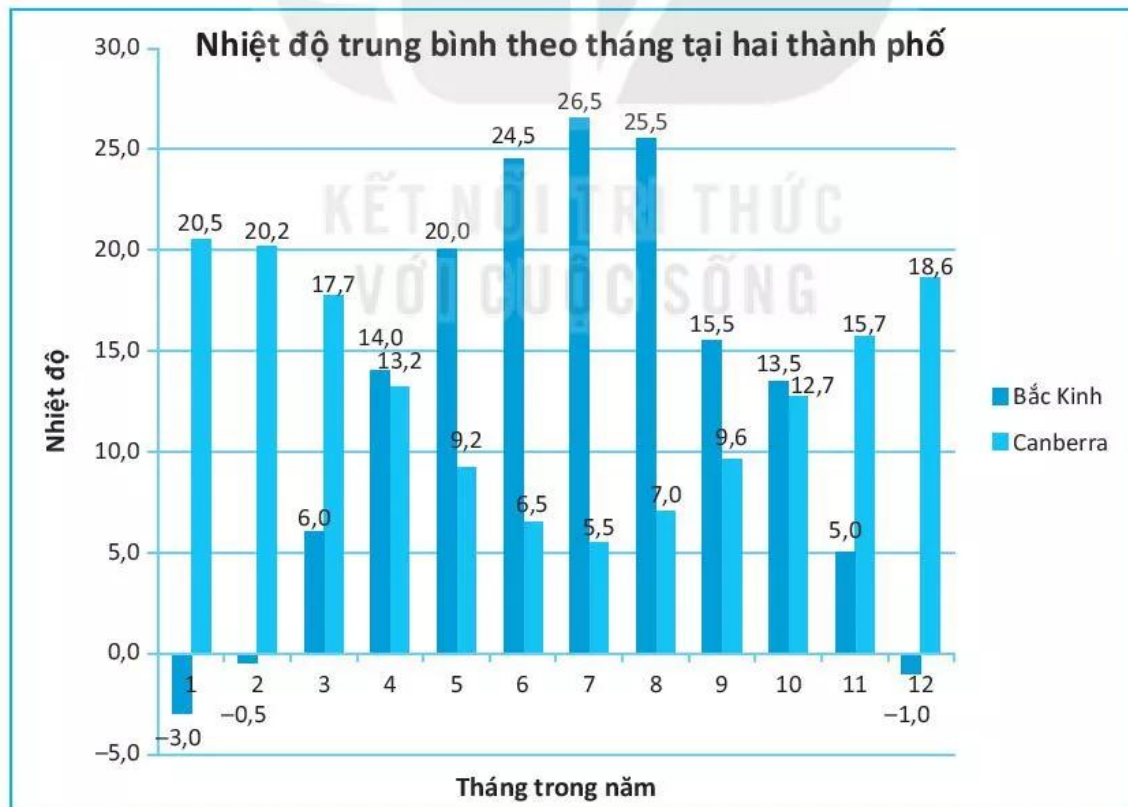
b) Tổng số học sinh giỏi môn Khoa học tự nhiên của cả 5 lớp là:

$$8 + 13 + 12 + 18 + 15 = 66 \text{ (học sinh).}$$

Lớp 6A có 8 học sinh giỏi môn Khoa học tự nhiên chiếm tỉ lệ $\frac{8}{66} \cdot 100\% \approx 12,1\%$.

c) An nói chưa chắc đã đúng vì trong lớp còn có thể có những học sinh không phải học sinh giỏi môn Toán, Khoa học tự nhiên và có thể có học sinh vừa là học sinh giỏi môn Toán vừa là học sinh giỏi môn Khoa học tự nhiên.

Ví dụ 2 Biểu đồ sau đây cho biết nhiệt độ trung bình (°C) theo tháng tại hai thành phố Bắc Kinh (Trung Quốc) và Canberra (Úc).

(Theo *Climate-data.org*)

- Các cột nằm dưới trục ngang có ý nghĩa gì?
- Cho biết 3 tháng có nhiệt độ trung bình cao nhất ở Bắc Kinh, ở Canberra.
- Cho biết 3 tháng có nhiệt độ trung bình thấp nhất ở Bắc Kinh, ở Canberra.
- Dự đoán các tháng mùa hè, mùa đông ở hai thành phố này.
- Mô tả xu thế về nhiệt độ từ tháng 1 đến tháng 12 tại Bắc Kinh, tại Canberra.
- Em hãy giải thích sự khác biệt về xu thế nhiệt độ trung bình theo các tháng trong năm tại hai thành phố này.

Giải

- Các cột nằm dưới trục ngang biểu diễn nhiệt độ trung bình của tháng đó là âm độ.
- Ba tháng có nhiệt độ trung bình cao nhất ở Bắc Kinh là tháng 6 ($24,5^{\circ}\text{C}$), tháng 7 ($26,5^{\circ}\text{C}$) và tháng 8 ($25,5^{\circ}\text{C}$).
Ba tháng có nhiệt độ trung bình cao nhất ở Canberra là tháng 1 ($20,5^{\circ}\text{C}$), tháng 2 ($20,2^{\circ}\text{C}$) và tháng 12 ($18,6^{\circ}\text{C}$).
- Ba tháng có nhiệt độ trung bình thấp nhất ở Bắc Kinh là tháng 1 (-3°C), tháng 2 ($-0,5^{\circ}\text{C}$) và tháng 12 (-1°C).
Ba tháng có nhiệt độ trung bình thấp nhất ở Canberra là tháng 6 ($6,5^{\circ}\text{C}$), tháng 7 ($5,5^{\circ}\text{C}$) và tháng 8 ($7,0^{\circ}\text{C}$).
- Từ kết quả ở ý b, c ta có thể dự đoán ba tháng mùa hè ở Bắc Kinh (cũng là 3 tháng mùa đông ở Canberra) là các tháng 6, 7, 8 và ba tháng mùa đông ở Bắc Kinh (cũng là 3 tháng mùa hè ở Canberra) là các tháng 12, 1, 2.
- Ở Bắc Kinh, đầu năm nhiệt độ thấp sau đó tăng dần và đạt đỉnh vào tháng 7, sau đó nhiệt độ giảm dần đến cuối năm. Ở Canberra, đầu năm nhiệt độ cao sau đó giảm dần và đến điểm thấp nhất vào tháng 7, sau đó lại tăng dần đến cuối năm.
- Lí do có sự khác biệt về xu thế nhiệt độ này là do Bắc Kinh nằm ở Bắc bán cầu còn Canberra nằm ở Nam bán cầu.

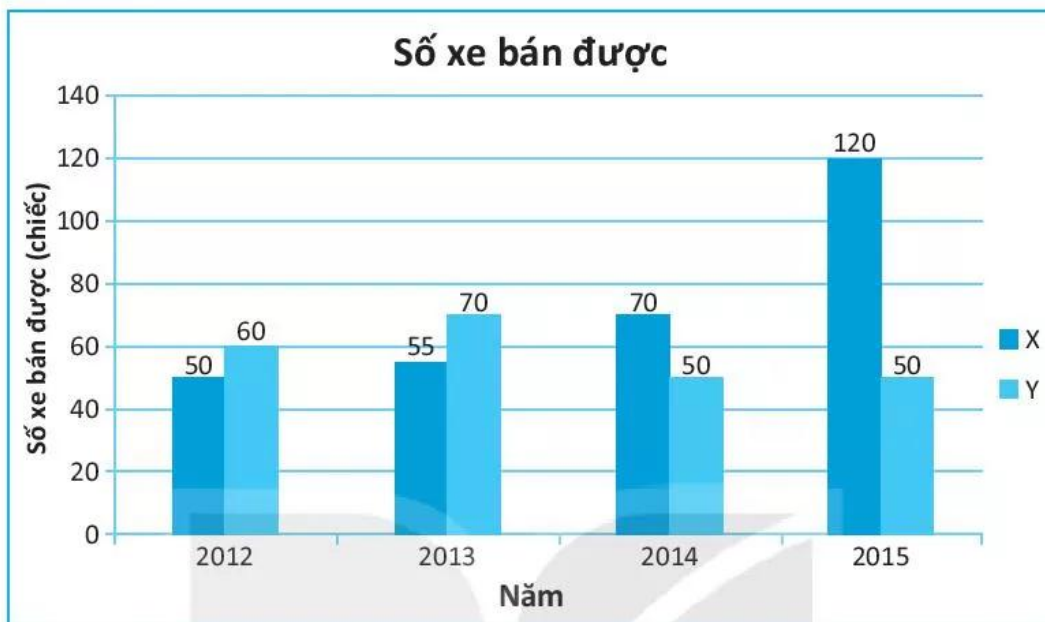
BÀI TẬP

- 9.28.** Một cửa hàng sách thiếu nhi đã ghi lại số lượng truyện tranh thiếu nhi và truyện đọc thiếu nhi bán được các ngày trong tuần như sau:

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Truyện tranh thiếu nhi	25	18	12	20	35
Truyện đọc thiếu nhi	15	10	5	5	15

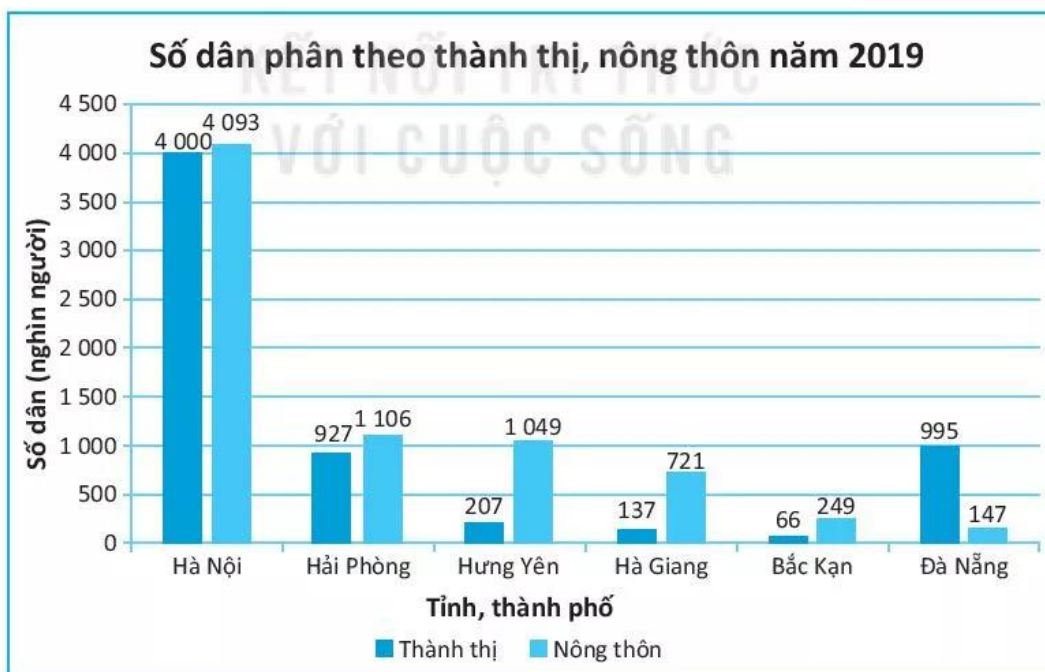
- Vẽ biểu đồ cột kép biểu diễn số cuốn truyện cửa hàng bán được các ngày trong tuần.
- Loại truyện nào cửa hàng bán được nhiều hơn?

9.29. Biểu đồ cột kép sau đây biểu diễn số xe ô tô bán được của mẫu xe X và Y trong các năm từ 2012 đến 2015.

- Năm nào mẫu xe X bán được nhiều nhất?
- Những năm nào mẫu xe X bán được nhiều hơn mẫu xe Y?
- Những năm nào mẫu xe Y bán được nhiều hơn mẫu xe X?

9.30. Cho biểu đồ cột kép sau:

(Theo Tổng cục Thống kê)

- a) Năm 2019, dân số Hà Nội là bao nhiêu người? Bao nhiêu người ở thành thị, bao nhiêu người ở nông thôn?
- b) Có bao nhiêu tỉnh, thành phố có số dân ở nông thôn lớn hơn số dân ở thành thị? Đó là những tỉnh, thành phố nào?
- c) Lập bảng thống kê tổng số dân của các tỉnh, thành phố.

9.31. Biểu đồ dưới đây biểu diễn số huy chương vàng và tổng số huy chương của các quốc gia tham dự SEA Games lần thứ 30.

(Theo Báo điện tử Vietnamnet)

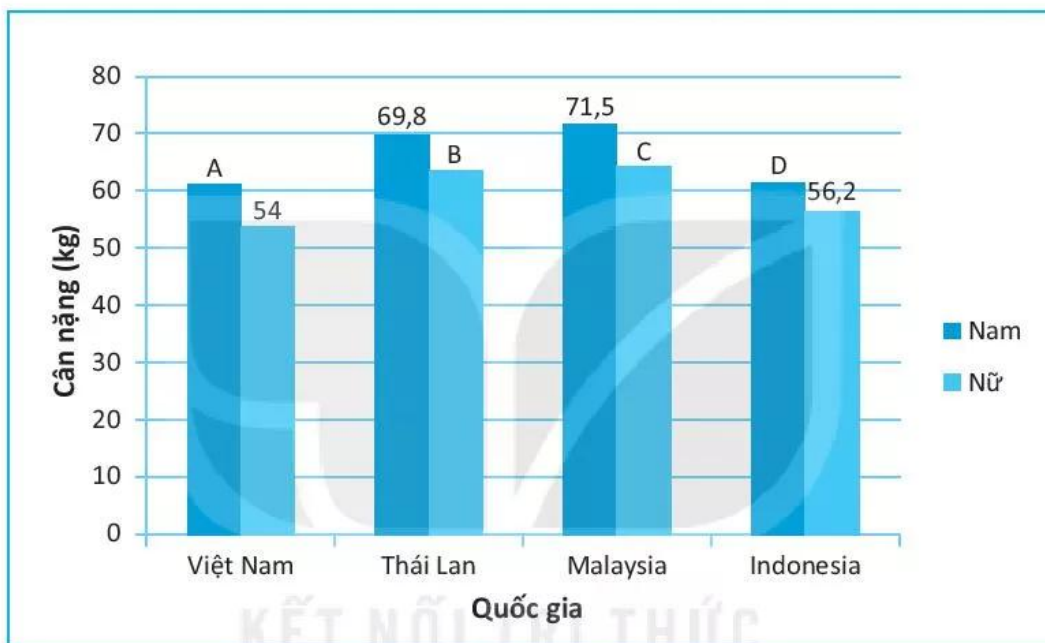
- a) Kể tên ba quốc gia có số huy chương vàng nhiều nhất.
- b) Sắp xếp các quốc gia theo thứ tự giảm dần về tổng số huy chương đạt được.
- c) Việc xếp hạng chung cuộc căn cứ trên số huy chương vàng, nếu hai quốc gia có số huy chương vàng bằng nhau thì quốc gia nào đạt được nhiều huy chương bạc hơn sẽ được xếp trên, trường hợp số huy chương bạc vẫn bằng nhau thì việc xếp hạng sẽ dựa trên số huy chương đồng đạt được. Theo em, Việt Nam xếp thứ mấy chung cuộc?
- d) Nếu xếp hạng theo tổng số huy chương đạt được thì Việt Nam đứng thứ mấy?

9.32. Cho bảng thống kê về cân nặng trung bình (đơn vị kilôgam) của nam, nữ tại một số quốc gia Đông Nam Á như sau:

Quốc gia	Việt Nam	Thái Lan	Malaysia	Indonesia
Nam	61,2	69,8	71,5	61,4
Nữ	54	63,3	64,4	56,2

(Theo *worlddata.info*)

Biểu đồ chưa hoàn thiện dưới đây biểu diễn bảng thống kê trên.

- Các trục ngang, trục đứng của biểu đồ biểu diễn gì?
- Hãy xác định giá trị của A, B, C, D.